

Wymagania edukacyjne Historia klasa 1

Plan wynikowy. Klasa 1. Zakres podstawowy

Tematy 1.–40.

Temat lekcji	Cele lekcji	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
1. Historia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdzieli rodzaje źródeł historycznych i poda ich przykłady umie dokonać periodyzacji dziejów i nazwać poszczególne epoki <p>Terminy: historia, historiografia, źródło historyczne, cezura</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii wymienia rodzaje źródeł historycznych wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia rolę archeologii wyjaśnia pojęcie historiografii wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu			
2. Rewolucja neolityczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób życia ludzi w paleolicie wyjaśnia przyczyny i proces rewolucji neolitycznej przedstawia jej skutki <p>Terminy: rewolucja neolityczna, paleolit, neolit, Żyzy Półksiężyc</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Żyzy Półksiężyc wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że jest to proces długotrwały 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> postępuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania

			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację sumeryjską • przedstawia przemiany polityczne na terenie Mezopotamii • porównuje osiągnięcia cywilizacji, które istniały na terenie Mezopotamii <p>Terminy: system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe</p> <p>Postaci: Hammurabi, Sargon Wielki</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) • rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego • wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, asyryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej • charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej • charakteryzuje ustrój cywilizacji starożytnej Mezopotamii • formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego • umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego • formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego • wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy • porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii • poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach
4. Starożytny Egipt	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy charakterystyczne gospodarki, społeczeństwa i sposobu sprawowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny • wie, kim był faraon 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów

	<p>władzy w starożytnym Egipcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki między religią, sztuką i władzą w starożytnym Egipcie • wymienia osiągnięcia cywilizacyjne starożytnych Egipcjan <p>Terminy: faraon, hieroglify, mumifikacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów egipskich • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich
<p>5. Dzieje i religia starożytnego Izraela</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady judaizmu • wymienia symbole ważne dla religii żydowskiej • przedstawia dzieje Izraela <p>Terminy: monoteizm, Tora, Talmud, mesjasz, prorok, menora, Arka Przymierza, synagoga, rabin, diaspora</p> <p>Postaci: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza • przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach

<p>6. Starożytne Indie i Chiny</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację Doliny Indusu • przedstawia podział społeczeństwa starożytnych Indii • porównuje ze sobą religie starożytnych Indii • przedstawia zasady konfucjanizmu i wyjaśnia jego wpływ na funkcjonowanie państwa • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej <p>Terminy: Wedy, kasta, nirwana, jedwabny szlak</p> <p>Postaci: Budda, Konfucjusz</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu • przedstawia podział społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminem kasta • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację Indusu • porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej • przedstawia sytuację polityczną w Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii
<p>Lekcja powtórzeniowa</p>			
<p style="text-align: center;">II. Świat starożytnych Greków</p>			
<p>7. Hellada i jej mieszkańcy</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki naturalne Półwyspu Bałkańskiego • przedstawia cechy polis i formy ustroju, które mogą tam występować • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • umiejscawia na mapie obszar skolonizowany przez Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w poleis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje poleis

	<p>Terminy: polis, tyrania, oligarchia, demokracja</p>	<p>ustroje</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie 	<p>greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami
<p>8. Sparta – państwo żołnierzy</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój Sparty przedstawia podział społeczeństwa Sparty wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis <p>Terminy: Spartiaci, heloci, geruzja, efor</p> <p>Postaci: Likurg</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) wymienia organy władzy w Sparcie wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne rozumie termin: spartańskie warunki wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie charakteryzuje wychowanie spartańskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę przedstawia rolę Likurga w historii Sparty uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny
<p>9. Ateny</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany ustrojowe w Atenach przedstawia podział społeczeństwa ateńskiego wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach <p>Terminy: strateg, Rada Pięciuset, ostracyzm, demagog</p> <p>Postaci: Drakon, Solon, Klejstenes, Perykles</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa charakteryzuje społeczeństwo ateńskie ocenia zalety demokracji przedstawia reformy Solona wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach ocenia wady i zalety demokracji

<p>10. Wojny w świecie greckim</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wojen w świecie greckim • wymienia najważniejsze bitwy z wojen grecko-perskich i ich zwycięzców • przedstawia skutki wojen w świecie greckim <p>Terminy: falanga, Związek Morski, wojna peloponeska</p> <p>Postaci: Leonidas, Temistokles, Dariusz, Kserkses</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich • rozumie termin falanga • przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich • rozumie termin: hoplita 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia charakter wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich • omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dziś z tradycji wojen grecko-perskich
<p>11. Podboje Aleksandra Wielkiego</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reformy w Macedonii za panowania Filipa II • przedstawia przebieg wyprawy na Persję i Wschód Aleksandra Wielkiego • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra na Wschodzie <p>Terminy: Cheronea, Issos, kultura hellenistyczna</p> <p>Postaci: Filip II, Aleksander Wielki</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego • rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna • przedstawia działania Filipa II wobec Greków • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie

<p>12. Religia i kultura Greków</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy religii greckiej i wymienia jej przykładowych bogów przedstawia poglądy najważniejszych filozofów greckich rozpoznaje style architektoniczne wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków <p>Terminy: style dorycki, joński, koryncki; igrzyska olimpijskie, filozofia, tragedia, stoicyzm, Akademia, Liceum (Likejon)</p> <p>Postaci: Sokrates, Platon, Arystoteles, Sofokles, Ajschylos, Herodot</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury) rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji wymienia osiągnięcia starożytnych Greków przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu starożytnych Greków wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu
<p>Lekcja powtórzeniowa</p>			
<p style="text-align: center;">III. Imperium rzymskie</p>			
<p>13. Rzym – od królestwa do republiki</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i porównuje je z warunkami Półwyspu Bałkańskiego charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej przedstawia strukturę społeczeństwa rzymskiego i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje początki Rzymu wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z

	<p>wyjaśnia przyczyny jej zmian</p> <p>Terminy: konsul, pretor, kwesor, cenzor, dyktator, trybun ludowy, patrycjusz, plebejusz</p> <p>Postaci: Romulus i Remus</p>	<p>Bałkańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje 	<p>legendą o założeniu miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju
<p>14. Ekspansja terytorialna Rzymu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje organizację armii rzymskiej omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu przedstawia sposoby organizacji terenów podbitych przez Rzymian i wskazuje różnice między nimi wyjaśnia przyczyny wojen domowych w republice rzymskiej <p>Terminy: legion, triumf, wojny punickie, prowincja, kolonia</p> <p>Postaci: Hannibal, Juliusz Cezar</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny punickie przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umiejscawiając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.
<p>15. Cesarstwo Rzymskie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia drogę Oktawiana do objęcia pełni władzy w Rzymie charakteryzuje ustrój pryncypatu omawia politykę Oktawiana Augusta i ocenia jej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy pryncypatu pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy pryncypatu ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta

	<p>skuteczność</p> <p>Terminy: pryncypat, romanizacja, <i>pax romana</i></p> <p>Postaci: Oktawian August</p>	<p>pryncypatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji • wyjaśnia termin: <i>pax romana</i>
<p>16. Religia i kultura Rzymian</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje specyfikę prawa rzymskiego i jego znaczenie • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymian i wyjaśnia ich rolę • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki <p>Terminy: prawo XII tablic, akwedukt, łuk triumfalny, termy, bazylika, cyrk, forum</p> <p>Postaci: Wergiliusz, Horacy, Owidiusz, Cynceron, Seneka, Marek Aureliusz, Mecenas, Liwiusz, Tacyt</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu • wymienia przykładowych autorów rzymskich • charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) • przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia cechy sztuki rzymskiej • wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki
<p>17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w okresie

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady chrześcijaństwa przedstawia proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim i wyjaśnia jego przyczyny wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie <p>Terminy: Mesjasz, apostoł, ewangelia, sobór</p> <p>Postaci: Jezus, Piotr, Paweł z Tarsu</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady chrześcijaństwa przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	<p>działania Jezusa</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.
<p>18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i konsekwencje kryzysu cesarstwa w III w. charakteryzuje reformy ustrojowe Dioklecjana przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim i dalsze zagrożenie ich najazdami wskazuje różnice między częścią wschodnią i zachodnią cesarstwa rzymskiego <p>Terminy: dominat, tetrarchia</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. charakteryzuje reformy Dioklecjana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli przedstawia działania Odoakra

	Postaci: Dioklecjan, Konstantyn Wielki, Teodozjusz Wielki, Attyla, Odoaker		
Lekcja powtórzeniowa			
IV. Europa wczesnego średniowiecza			
19. Bizancjum	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę i ustrój cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wymienia cechy kultury bizantyjskiej • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej <p>Terminy: patriarcha, ekskomunika, prawosławie, ikona, schizma wschodnia</p> <p>Postaci: Justynian Wielki</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele
20. Świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim • wymienia filary islamu • wyjaśnia różnice pomiędzy odłamami islamu • przedstawia ekspansję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu • przedstawia działalność Mahometa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską

	<p>arabską</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę arabską i ocenia jej wpływ na kulturę europejską <p>Terminy: Koran, hidżra, muzułmanin, kalif, szyici, sunnici</p> <p>Postaci: Mahomet, Karol Młot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między odłamami islamu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską
<p>21. Narodziny i rozwój państwa Franków</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii frankijskiej • charakteryzuje organizację państwa i gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • wymienia cechy renesansu karolińskiego • wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób Karol Wielki dążył do odnowienia cesarstwa rzymskiego <p>Terminy: monarchia patrymonialna, namaszczenie, majordomus, renesans karoliński</p> <p>Postaci: Chlodwig, Pepin Mały (Krótki), Karol Wielki, Alkuin</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim
<p>22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje monarchię ottońską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny odnowienia cesarstwa rzymskiego na terenie Rzeszy Niemieckiej • przedstawia proces powstawania nowych państw na gruzach imperium rzymskiego • charakteryzuje system lenny <p>Terminy: Rzesza Niemiecka, system feudalny, system lenny, hołd lenny, inwestytura, wasal, senior, immunitet</p> <p>Postaci: Otton I, Otton III, Wilhelm Zdobywca</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora 	<p>po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet
<p>23. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się państw w Europie Środkowo-Wschodniej • ocenia wkład świętych Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje wypraw Normanów <p>Terminy: cyrylica, wiking</p> <p>Postaci: Cyryl, Metody</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św. św. Cyryl i Metody • charakteryzuje działalność św. św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego św. św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św. św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian

			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego
24. Papiestwo i cesarstwo	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • przedstawia reformy, które miały naprawić sytuację i uniezależnić Kościół od władzy świeckiej • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją władcy w państwie • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę <p>Terminy: symonia, nepotyzm, inwestytura, konkordat</p> <p>Postaci: św. Benedykt, papież Grzegorz VII, Henryk IV</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego • przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej
Lekcja powtórzeniowa			
V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza			
25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wypraw krzyżowych • charakteryzuje obszar i zróżnicowanie wypraw, które określa się wspólnie jako wyprawy krzyżowe • wskazuje na różnorodność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów

	<p>przyczyn krucjat</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki krucjat na różnych płaszczyznach: politycznej, gospodarczej i kulturalnej <p>Terminy: krucjata, rekonkwista, zakon rycerski</p> <p>Postaci: papież Urban II, Gotfryd z Bouillon, Ryszard Lwie Serce, Saladyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat 	<p>rycerskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się w wyniku krucjat wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem
<p>26. Przemiany gospodarcze na wsi</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • przedstawia pozycję i zobowiązania ludności chłopskiej • wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa <p>Terminy: dwupolówka, trójpolówka, pańszczyzna, chomąto, jarzmo</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: dwupolówka, trójpolówka • wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa • przedstawia sytuację chłopów (pozycję, obowiązki) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność • przedstawia warunki życia chłopów • wyjaśnia przyczyny kolonizacji • wskazuje na rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa
<p>27. Miasta w średniowieczu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę miast średniowiecznych • opisuje organizację przestrzeni miejskiej i wskazuje jej związki z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast • przedstawia organizację przestrzeni miejskiej • definiuje termin: lokacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta • wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i

	<p>funkcjonowaniem miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje władze i strukturę społeczną mieszkańców miasta • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej <p>Terminy: lokacja, rajcy, burmistrz, cech, czeladnik, mistrz, gildia, prawo składu, przymus drogowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania i rozwoju miast • charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) 	<p>międzynarodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę cechów i gildii • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej • wyjaśnia, czym była Hanza • poprawnie posługuje się terminologią
<p>28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej • wyjaśnia przyczyny i skutki wojny stuletniej • przedstawia przemiany polityczne w Europie w XIV–XV w. • przedstawia ekspansję Turków osmańskich w Europie <p>Terminy: schizma zachodnia, niewola awiniońska</p> <p>Postaci: Joanna d’Arc, Jan Hus</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich • wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej • wyjaśnia termin: schizma zachodnia • wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej • przedstawia rolę Joanny d’Arc • charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. • przedstawia rolę Jana Husa • przedstawia rozwój państwa moskiewskiego • przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) • przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.
<p>29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się społeczeństwa stanowego • przedstawia proces kształtowania się monarchii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje stan • przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego • wymienia cechy monarchii stanowej • wymienia przykładowe przyczyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią • wyjaśnia konsekwencje

	<p>stanowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje kryzysu gospodarczego w II poł. XIV w. <p>Terminy: stan, monarchia stanowa, parlament (Izba Lordów, Izba Gmin), Stany Generalne, czarna śmierć</p> <p>Postaci: Jan bez Ziemi, Filip Piękny</p>	<p>kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii • przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. • przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie 	<p>kryzysu demograficznego z II poł. XIV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. • wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie w XIII–XIV w. • ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. • przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.
Lekcja powtórzeniowa			
VI. Polska w X–XIII wieku			
30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg granic państwa pierwszych Piastów • charakteryzuje stosunki pierwszych Piastów z Niemcami • wyjaśnia, co miało wpływ na ich kształt • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów • wyjaśnia rolę koronacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego • wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce • charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych

	<p>Terminy: trybut, drużyna, biskupstwo misyjne, relikwie</p> <p>Postaci: Mieszko I, Bolesław Chrobry, św. Wojciech, Otton III</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki przyjęcia chrztu 	<p>Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów • wyjaśnia rolę koronacji
<p>31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny osłabienia państwa za panowania Mieszka II • przedstawia proces odbudowy państwa przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • ocenia, które działania były najważniejsze z punktu widzenia niezależności monarchii • charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z Niemcami • przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego <p>Terminy: wojewoda, bulla, dzielnica senioralna, zasada senioratu</p> <p>Postaci: Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, Bolesław</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 • wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej • przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego • przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego • przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem • wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje panowanie Władysława Hermana • przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice • przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem • przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami • ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia

<p>32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego</p>	<p>Krzywousty, biskup Stanisław</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki pomiędzy książętami piastowskimi • wyjaśnia przyczyny wzrostu zagrożenia zewnętrznego i wymienia straty terytorialne • przedstawia czynniki, które sprzyjały jednoczeniu ziem polskich w XIII w. <p>Postaci: Władysław Wygnaniec, Bolesław Kędzierzawy, Mieszko Stary, Kazimierz Sprawiedliwy, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny, Jakub Świnka</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców • pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego • wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	<p>niezależności państwa</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią • przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. • przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków • przedstawia ekspansję Mongołów • wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.
<p>33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim i różnicę między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim • przedstawia proces lokacji miast i wsi i ich organizację • charakteryzuje skutki kolonizacji na prawie niemieckim • przedstawia proces kształtowania się stanów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych • wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim • przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim • charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim • przedstawia podział społeczeństwa na stany 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim • wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim • przedstawia rolę cechów • wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów • przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje

	Terminy: immunitet, lokacja, wolnizna, cystersi, czynsz, pręgierz, prawo magdeburskie		<ul style="list-style-type: none"> • postępuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach
Lekcja powtórzeniowa			
VII. Polska w XIV–XV wieku			
34. Zjednoczenie Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy jednoczenia ziem polskich • wyjaśnia, z jakimi problemami stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka • wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich <p>Terminy: starosta</p> <p>Postaci: Przemysław II, Wacław II, Władysław Łokietek</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka • przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich • przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II poł. XIII w. • wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie • wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego • przedstawia stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia korzyści, jakie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • wyjaśnia, jakie korzyści

	<p>odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce <p>Terminy: statut wiślicki, statut piotrkowski, przymus drożny, prawo składu, kanclerz, podskarbi, monarchia stanowa, Korona Królestwa Polskiego, przywilej</p> <p>Postaci: Kazimierz Wielki, Ludwik Węgierski</p>	<p>Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego
<p>36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki unii w Krewie • przedstawia postanowienia unii w Krewie i Horodle • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Jagiełłę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie • wymienia postanowienia unii w Krewie • wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego • przedstawia skutki unii w Krewie • przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • wymienia postanowienia przywileju 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły • wymienia postanowienia unii w Horodle • wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną • przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami

	<p>(czerwiński, jedlnieńsko-krakowski)</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia ich postanowienia <p>Terminy: unia personalna</p> <p>Postaci: Władysław Jagiełło, Witold, Paweł Włodkowic, Władysław Warneńczyk</p>	<p>jedlnieńsko-krakowskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka
<p>37. Polska w późnym średniowieczu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki wojny trzynastoletniej charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka ocenia, czy można ją określić mianem polityki dynastycznej przedstawia proces kształtowania się sejmu walnego wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej <p>Terminy: inkorporacja, pospolite ruszenie, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, konstytucja <i>Nihil novi</i>, sejm walny, sejmik ziemski, senat, izba poselska</p> <p>Postaci: Kazimierz Jagiellończyk, Jan</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i> przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty przedstawia strukturę sejmu walnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej

	Olbracht		
Lekcja powtórzeniowa			
VIII. Kultura średniowiecza			
38. Kultura umysłowa wieków średnich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy kultury średniowiecznej w kręgu łacińskim • wyjaśnia rolę uniwersytetów w rozwoju kultury średniowiecznej • charakteryzuje nurty w filozofii i teologii (scholastyka, tomizm) • wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury rycerskiej • wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej • wymienia gatunki literackie średniowiecza • przedstawia cechy kultury średniowiecza • przedstawia rolę uniwersytetów • charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza • wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej • wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej • przedstawia organizację uniwersytetów

	<ul style="list-style-type: none"> ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury <p>Terminy: uniwersytet, scholastyka, tomizm, hagiografia, kronika, trubadur, uniwersalizm w sztuce</p> <p>Postaci: św. Tomasz z Akwinu</p>		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury
39. Sztuka i architektura średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje styl romański w sztuce przedstawia jego zasięg terytorialny i czas trwania charakteryzuje styl gotycki w sztuce przedstawia jego zasięg terytorialny i czas trwania wymienia przykładowe zabytki sztuki romańskiej i gotyckiej <p>Terminy: sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowo-żebrowe, rotunda, polichromia, nawa, prezbiterium, portal, rozeta, przypora, iluminacja (miniatura)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe zabytki romańskie wymienia przykładowe zabytki gotyckie wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie porównuje style romański i gotycki, wskazując różnice między nimi
40. Kultura średniowiecznej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy kultury polskiej w średniowieczu wskazuje jej związki i podobieństwa z kulturą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie

	<p>średniowieczną kręgu łacińskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zabytków sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z terenów polskich zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej <p>Postaci: Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Jan z Czarnkowa, Jan Długosz</p>	<p>średniowiecznego z Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najstarsze kroniki polskie wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega
<p>Lekcja powtórzeniowa</p>			